

DE EXPANSIEDRANG VAN ALPHABET

Android, YouTube, techsnuffjes en de beursprestaties; iedereen heeft al gehoord van Alphabet (Google). Nochtans is het grote publiek minder bekend met het toenemende aantal overnames en aandeleninvesteringen (O&AI) dat Alphabet uitvoert. Wat is het belang van deze O&AI voor Alphabet en richt het zich hierbij op bepaalde landen of sectoren?

Google staat bekend als de zoekmachine met bijhorende advertenties, maar is sinds de oprichting in 1998 sterk veranderd. De focus is door de jaren heen verschoven naar de ontwikkeling van een sociaal-technisch ecosysteem dat verschillende producten en diensten omvangt, gaande van fysieke producten zoals de Google Pixel smartphones tot internettoepassingen zoals Google Maps en Drive. Via een eigen Google account wordt de gebruiker vervolgens zo veel mogelijk binnen dit ecosysteem gehouden, zodat de omzet gemaximaliseerd wordt. Om een duidelijke structuur te creëren in dit vertakkende ecosysteem is de naam van het moederbedrijf in 2015 aangepast naar Alphabet. Google is nu dus een dochteronderneming van Alphabet, net zoals de minder bekende durfkapitaalfondsen Gradient Ventures, CapitalG en GV, en verkennende projecten zoals Waymo (zelfrijdende auto's) en Verily (gezondheidszorg).

Alphabet, maar ook andere internetbedrijven met een sociaal-technisch ecosysteem zoals Amazon, Apple, Alibaba, Tencent en Facebook worden als platformkapitalisten beschreven. Het meest kenmerkende aan deze nieuwe vorm van kapitalisten is dat deze bedrijven een ongeziene macht over de samenleving hebben verkregen, en dit op een enorme schaal. Deze macht uit zich voornamelijk als macht over data. Reeds bestaande strategieën van bedrijven, zoals netwerkeffecten en overstapkosten, waren nodig om deze macht te bekomen, maar worden nog steeds

gebruikt om de machtspositie van de platformkapitalisten te versterken. Ondanks deze nieuwe vorm van kapitalisten is het belangrijk te vermelden dat het grootste deel van hun inkomsten nog steeds uit traditionele inkomstbronnen voortvloeit. Zo waren advertenties in 2020 goed voor 83% van de omzet van Alphabet.

De rivaliteit tussen de platformkapitalisten heeft een oligopolistische markt tot stand gebracht waarbij slechts een paar bedrijven strijden voor hun marktaandeel. Deze competitie, in een alsmaar veranderende en groeiende digitale economie met data als belangrijk onderdeel, benadrukt het strategisch belang van O&AI voor de financiële en geografische ontwikkeling van Alphabet. O&AI zorgen namelijk voor een sterker aanpassingsvermogen door de diversificatie van kennis, technologische knowhow en stimulering van innovatie. Bovendien geven O&AI toegang tot nieuwe markten, industrieën en geografische locaties. Door O&AI, maar in belangrijke mate ook door onderzoek en ontwikkeling, blijft Alphabet dus competitief.

De diversificatie van sectoren

Om het marktaandeel van Alphabet te vergroten en het sociaal-technisch ecosysteem te ontwikkelen, is Alphabet begonnen met de O&AI van rivalen, zoals YouTube en Doubleclick. Het aandeel van O&AI dat te maken had met de kernzaak van Alphabet (online platformen en advertenties) is gedaald met de jaren, terwijl

het aanbod van producten en diensten is uitgebreid door een toename van O&AI in bedrijven uit andere sectoren. Voorbeelden hiervan zijn DeepMind (kunstmatige intelligentie), Nest Labs (huisautomatisatie) en Fitbit (draagbare gezondheidsapparaten). Enerzijds lijkt er sinds 2014 een trend te zijn waarbij Alphabet minder, maar duurdere overnames lijkt uit te voeren. Anderzijds is er een diversificatie in sectoren en bedrijven via veel, maar kleinere, aandeleninvesteringen via de durfkapitaalfondsen van Alphabet. Een mogelijke verklaring voor beide trends is het risico van overnames: zo daalde de verkoopwaarde van het door Alphabet in 2014 aangeschafte communicatietechnologiebedrijf Motorola met bijna \$10 miljard op 3 jaar tijd. Aandeleninvesteringen in nieuwe ondernemingen met veel groeimogelijkheden kunnen bovendien een manier zijn om toekomstige rivalen vroegtijdig af te stoppen of om andere platformkapitalisten te snel af te zijn.

De O&AI van bedrijven uit verschillende sectoren is behalve een vorm van risicospreiding ook een manier om de macht van Alphabet te verzekeren. O&AI in de sectoren van data analyse en kunstmatige intelligentie kunnen ervoor zorgen dat de macht over data wordt behouden: toetreding tot de markt is moeilijker voor nieuwe ondernemingen en tegelijkertijd wordt het platform van Alphabet aantrekkelijker voor externe bedrijven. Een goed voorbeeld van de economische macht van Alphabet is Google Play, de meest gebruikte app op Android smartphones waar je apps mee kunt downloaden. Door deze infrastructuur kan Alphabet rekenen op externe softwarebedrijven om de apps te creëren. De externe softwarebedrijven zijn bovendien (bijna) verplicht om samen te werken met Alphabet, omdat ze anders een groot deel van de markt mislopen. Hierdoor heeft Alphabet een groot voordeel aan de onderhandelingstafel en kan het een grotere commissie opeisen van elke aankoop in Google Play. Daarnaast gebeurt er uitbuiting van informatie via het bezit van data. Dit kan een bijkomende verklaring zijn voor de diversificatie van de O&AI, omdat Alphabet data wil verkrijgen in andere sectoren zodat het zijn positie versterkt ten opzichte van andere platformkapitalisten die hetzelfde proberen.

De geografie van O&AI

De diversificatie van de O&AI van Alphabet gebeurt niet alleen in nieuwe sectoren, maar ook in verschillende landen. Zo vinden veel O&AI plaats in Noord-Amerika, West-Europa, Israël, China en India. Door de digitale economie en de vooruitgang in communicatietechnologieën lijken O&AI plaatsonafhankelijker te zijn geworden. Dit wordt tegengesproken door het feit dat het aantal Alphabet kantoren in een land ook een rol lijken te hebben in de hoeveelheid O&AI. Zo is de fysieke nabijheid tussen het overnemende en overgenomen bedrijf belangrijk, omdat er dan meer informatie beschikbaar is en minder onzekerheid speelt voor O&AI. Hierbij kan er sprake zijn van een cirkelredenering, waarbij

het niet duidelijk is of de O&AI plaatsvinden door de aanwezigheid van de kantoren van Alphabet of andersom. Voorts zijn eerdere samenwerkingsverbanden of de economische activiteit (BBP per inwoner, high-tech clusters) van het land ook factoren die het aantal O&AI in het algemeen in een land kunnen bepalen. Dit toont aan dat er verschillende factoren aan het werk kunnen zijn, waardoor het dus onduidelijk is wat het exacte effect is van de geografische nabijheid van Alphabet kantoren op het aantal O&AI. O&AI in andere landen dan de VS kunnen een instrument zijn voor Alphabet om specifieke doelstellingen te behalen die passen binnen de strategie als platformkapitalist. Zo heeft Alphabet een cluster van O&AI in Israël gerelateerd aan de cloud-sector en een cluster van O&AI in financiële technologie in India en het VK. Deze O&AI kunnen gelinkt worden aan specifieke kenmerken, zoals knowhow, innovatie of toegang tot nieuwe markten. Zo vind je het technologiecluster 'Silicon Wadi' in Israël, één van de belangrijkste financiële centra van de wereld in het VK (Londen) en een opkomende financiële sector in India.

Wat brengt de toekomst?

De CEO van Alphabet, Sundar Pichai, stelde in 2020 bij de lancering van een investeringsfonds voor de digitalisering van India dat technologie en kunstmatige intelligentie in de toekomst zouden worden gebruikt ten voordele van gezondheid, onderwijs en landbouw. Dit lijkt een logische voortzetting van de huidige strategie van Alphabet, maar de vraag is of de toekomst wel zo zonnig zal zijn. De expansiedrang van Alphabet is namelijk niet zonder gevolg: rechtszaken over de macht en gegevensverzameling van Alphabet stapelen zich op. Overheden en instanties beginnen daarom in actie te schieten om platformkapitalisten meer te reguleren, zoals via de Digital Markets Act van de Europese Commissie of het onderzoek naar platformkapitalisten van de Federale Handelscommissie in de VS. De vraag is of deze maatregelen wel op tijd en ingrijpend genoeg zullen zijn om de macht van Alphabet te beperken, waarbij O&AI een niet te onderschatten rol vervullen.

Literatuurselectie

- Srnicek, N. (2017) Platform Capitalism. Polity Press.
- Khan, L. (2018) Sources of Tech Platform Power. 2 Georgetown Law Technology Review 325.
- Atal, M. R. (2021) The Janus faces of Silicon Valley. Review of International Political Economy 28, nr. 2, pp. 336-350.

Martijn Stut (martijn.stut@student.kuleuven.be) volgt momenteel de Master of Geography (KU Leuven) en heeft een voorliefde voor economische geografie. Dit artikel is gebaseerd op zijn bachelorproef voor het behalen van de Bachelor in de geografie onder begeleiding van Prof. Dr. **Manuel Aalbers** en M.A. **Tobias J. Klinge**.

